

Järelekontrollkäik Politsei- ja Piirivalveameti välismaalaste kinnipidamiskeskusesse

(1) Õiguskantsleri nõunikud viisid 29.11.2013 läbi järelekontrollkäigu Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) kodakondsus- ja migratsiooniosakonna migratsioonijärelevalve büroo välismaalaste kinnipidamiskeskusesse (endise nimetusega väljasaatmiskeskus, edaspidi nimetatud ka keskus).

Õiguskantsleri nõunik teostas kontrollkäiguga seonduvaid toiminguid keskkuses täiendavalt 25.11.2013 ja 03.12.2013.

Välismaalaste kinnipidamiskeskus on Siseministeeriumi valitsemisalasse kuuluva PPA struktuuriüksus, mille ülesandeks on väljasaadetavate ning varjupaigataotlejate kinnipidamise otsuste täideviimine. 01.10.2013 jõustusid seadusemuudatused, millega kujundati väljasaatmiskeskus ümber välismaalaste kinnipidamiskeskuseks, kus viiakse täide ka varjupaigataotlejate kinnipidamise otsuseid.

21.11.2013 seisuga peeti keskkuses kinni 26 isikut. Kõik kinni peetavad isikud olid meessoost. Üheksa inimest olid keskkuses viibinud kauem kui aasta, lisaks kaks isikut kauem kui kuus kuud (kõik vietnami päritolu).

Kontrollkäigu toimumise ajal töötas keskkuses 11 ametnikku. Eelmise kontrollkäigu järel oli keskkusesse juurde loodud kaks ametikohta. Üks ametikoht oli kontrollkäigu ajal täitmata. Keskkuse valveteenistust teostab PPA korrakaitsepolitseiosakonna valvebüroo väljasaatmiskeskuse valveteenistus. Keskkuse valvebüroo koosseisu ei olnud suurendatud.

Õiguskantsleri kontrollkäik väljasaatmiskeskusesse, mille järelekontrollkäik 29.11.2013 aset leidis, toimus 12.03.2013. Õiguskantsler esitas kontrollkäigu tulemusena 03.06.2013 soovitusel PPA peadirektorile ning siseministrile.¹ Samuti pöördus õiguskantsler soovitustega õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimiseks Terviseameti poole.²

(2) Kontrollkäigul kontrollis õiguskantsler, kuidas on kaitstud keskkuses kinni peetavate isikute põhiõigused ja –vabadused, täites ühtlasi piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokollis artiklis 3 sätestatud riigi ennetusametuse funktsiooni. Ennekõike keskenduti õiguskantsleri 03.06.2013 väljasaatmiskeskuse kinnipidamistingimusi puudutavate soovitusel täitmisele.

¹ Kontrollkäigu kokkuvõte on kättesaadav arvutivõrgus: <http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/opcat-kontrollkaik-politsei-ja-piirivalveameti-valjasaatmiskeskus-0>.

² Õiguskantsleri 28.05.2013 soovitusel Terviseametile õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimiseks, kättesaadav arvutivõrgus: <http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/soovitus-toidunormid-valjasaatmiskeskuses>.

(3) Kontrollkäigu raames küsitlesid õiguskantsleri nõunikud 12 kinni peetavat isikut (3 vietnami, 3 araabia, 5 vene ja 1 inglise keelt kõnelevat isikut). Samuti vesteldi keskuse juhataja, keskuse ametnike, ühe meditsiiniõe ja keskuse arstiga.

(4) Järgnevalt on toodud ülevaade järelkontrollkäigu raames tõusetunud küsimustest ning esitatud õiguskantsleri soovitused isikute põhiõiguste ja -vabaduste järgimise tõhustamiseks keskuses.

(4.1) Saatmisel käeraudade kasutamine

12.03.2013 toimunud kontrollkäigu raames tõusetus küsimus kinni peetavate isikute suhtes väljaspool keskust saatmisel käeraudade kasutamise õiguspärasusest (vt lähemalt õiguskantsleri 03.06.2013 kokkuvõtte p 4.2). Muuhulgas täheldas õiguskantsler, et valdavalt kohaldati kinni peetavate isikute suhtes väljaspool keskust saatmistel käeraudu ning käeraudade kasutamise osakaal oli eelmise kontrollkäigu aegse olukorraga võrreldes oluliselt suurenenud.

Järelkontrollkäigu raames selgus, et keskuses on saatmisel käeraudade kohaldamise praktikat oluliselt muudetud. Vastavast registrist nähtus, et perioodil 01.06.2013-14.11.2013 toimus 43 saatmist, millest käeraudu kasutati vaid kolmel juhul. Valdavalt oli tegemist esmastele meditsiiniprotseduuridele saatmistega. Kinni peetavad isikud mainisid, et olid üldiselt teadlikud sõidu sihtpunktist. Tutvumiseks esitatud saateplaanidele oli küll märgitud, kui pikalt käeraudade kasutamine toimus, kuid saatemeeskonna juuresviibimise kohta märked puudusid.

Väljaspool väljasaatmiskeskust viibimise lubadelt nähtus, et juhataja oli andnud loa käeraudade kasutamiseks põhjendusega, et „ennetamaks põgenemist või muud võimalikku õigusrikkumist (verbaalsete ja füüsiliste konfliktide teke väljaspool väljasaatmiskeskuse territooriumi), on otstarbekas ja vajalik kohaldada isiku suhtes aktiivse vahendina käeraudu ja piirata tema liikumist“. Muid põhjendusi, kus abstraktne ohuhinnang oleks olnud seostatud konkreetset kinni peetavat isikut iseloomustavate asjaoludega, vastavatelt lubadelt ei nähtunud. Selliseid põhjendusi ei selgunud ka saateplaanidelt. Seega olid käeraudade kasutamise põhjendused jätkuvalt üldsõnalised ning seostamata konkreetset kinni peetavat isikut iseloomustavate faktiliste asjaoludega.

Eeltoodut arvestades kordab õiguskantsler järgmisi PPA peadirektorile esitatud soovitusi:

- 1. Käeraudade kasutamise põhjendused peavad olema seostatud konkreetset saadetavat iseloomustavate asjaoludega, mitte pelgalt abstraktse põgenemisohuga ning vastavad põhjendused on vajalik kajastada väljaspool keskust viibimise loal või muudes saatmist puudutavates dokumentides.**
- 2. Dokumenteerida väljaspool väljasaatmiskeskust viibimise loale lisatud saateplaanil, kas saatemeeskonna liige viibis tervishoiuteenuse osutamise juures ja kas see toimus arsti taotlusel, ning juhul, kui on antud luba ohjeldusabinõude**

kasutamiseks, siis fikseerida, kas käeraudu kasutati tervishoiuteenuse osutamise ajal.

(4.2) Toitlustamine

03.06.2013 kontrollkäigu kokkuvõttes tegi õiguskantsler PPA peadirektorile soovitud väljasaatmiskeskuses toitlustamise korralduse kohta.

Õiguskantsler tegi PPA peadirektorile järgmised soovitud: (1) kohaldada keskkuses kinni peetavate isikute puhul üldjuhul sotsiaalministri määruse³ § 2 lg 2 punktis 2 kirjeldatud kehalise aktiivsuse määra ja sellele vastavaid toidunorme (s.o vähese kehalise aktiivsusega, ruumis viibivad, istuva töö ja tegevusega vähe liikuvad kinni peetavad isikud); (2) teavitada väljasaadetavaid neile pakutavast menüüst ning selgitada erimenüü alusel toitlustatavatele isikutele vajadusel täiendavalt, millest nende menüü koosneb, et ennetada kahtlusi pakutava toidu komponentide osas; (3) analüüsida, kas keskuse toitlustamist on võimalik korraldada nii, et õhtul pakutakse väljasaadetavatele ööooteks täiendav kerge eine; (4) täiendavat toidukorda tuleks võimaldada kindlasti isikutele, kellele see on vajalik tervislikel põhjustel arsti ettekirjutusel ning käsitleda seda osana eridieedist, mida võimaldatakse isikutele tervislikel põhjustel. Lisaks tegi õiguskantsler siseministrile soovitud kinnipidamistingimusi puudutava regulatsiooni ülevaatamiseks (s.h toitlustamist puudutavate küsimuste osas (vt 03.06.2013 kokkuvõtte p 4.12)) ning pöördus Terviseameti poole soovitud toidunormide suuruse määramise osas.

Vastuses kontrollkäigu tulemusena tehtud soovitud selgitas siseminister, et ministeeriumi hinnangul ei olnud toitlustamise korralduse ja mahuga rikutud keskkuses majutatud isikute õigusi või põhjendamatult piiratud toidu kättesaadavust. Märkiti, et PPA kaalub siiski võimalust lisada olemasolevatele toidukordadele lisaks ööootena kerge eine, kuid selle otsustamine sõltub eeskätt selle kulukusest.⁴ Terviseamet teavitab õiguskantslerit, et amet kavandab korraldada PPA-ga ametitevahelise ümarlaua toidunormide määramise teemal ning kontrollib täiendavalt keskuse toitlustamist lähtuvalt ametitevahelisel ümarlaual vastuvõetud otsustest ja tähtaegadest.⁵

Järelduskäigu raames selgitasid osad kinni peetavad isikud, et toitu on nende jaoks jätkuvalt liiga vähe. Peamiselt toodi esile, et õhtusöögi ja hommikusöögi vaheline aeg on liiga pikk ning nendel, kellel ei ole raha toidu juurde ostmiseks, on öösel kõht tühi. Osad küsitletud kinni peetavad isikud leidsid, et toiduportsjonid on nende jaoks piisavad. Mõned Sudaanist pärit varjupaigataotlejatest leidsid, et keskkuses pakutav toit ja/või selle valmistusviis on nende jaoks väga võõras, mistõttu nad osasid sööke ei saanud lihtsalt süüa. Vestlustest keskkuses kinni peetavate isikute ning keskuse arstiga tuli ühtlasi esile, et mitmed kinni peetavad isikud saavad seoses toidukordade vaheliste pikkade ajavahemikega mao ülihappesust vähendavaid ravimeid, mille puhul võiks keskuse arsti

³ Sotsiaalministri 31.12.2002 määrus nr 150 „Toidunormid kinnipidamisasutustes“.

⁴ Siseministri 03.09.2013 vastus nr 11-3/468-1. Kättesaadav avalikust dokumendiregistrist www.oiguskantsler.ee.

⁵ Terviseameti 01.07.2013 kiri nr 1.3-7/1762-8. Kättesaadav: www.oiguskantsler.ee.

hinnangul olla sobivaks lahenduseks täiendava toidukorra võimaldamine. Pikaajaliselt keskuses viibinud isikud pidasid keskuse toitu ka üksluseks, sest periooditi kordub sama menüü. Lisaks mainiti, et saadaval ei ole suhkrut ega vahel ka soola, et ise toitu maitsestada. Kinni peetavad isikud kinnitasid, et kes vajavad usulistel põhjustel eritoitu, on seda saanud.

Järelekontrollkäigu raames selgitas keskuse juhataja, et keskuses lähtutakse toidunormide puhul sotsiaalministri määruses esitatud määrast R3, kuid selle suuruse määratlemisel lähtutakse jätkuvalt määruse § 2 lg 2 punktis 1 toodud kehalise aktiivsuse tasemest – s.o vähese kehalise aktiivsusega, põhiliselt ruumis istuvad ja väga vähe liikuvad kinni peetavad isikud. Keskuse esindaja mainis ühtlasi, et siseministri määrusega kehtestatud sisekorraeeskirjaga nähakse ette söögikordade ajad, mistõttu oleks täiendava õhtuse toidukorra pakkumise puhul tegemist erisusega sisekorraeeskirjast.

Nii Terviseameti kui PPA esindajate selgituste kohaselt ei olnud Terviseamet veel jõudnud korraldada ametitevahelist ümarlauda toidunormide suuruse määratlemise teemal. Samuti selgus, et osad keskuses kinni peetavad isikud on esitanud toidunormide suuruse kohta kaebuse Tallinna Halduskohtule, mille raames hindab kohus muuhulgas, millisest kehalise aktiivsuse määrast tuleb toidunormide suuruse määratlemisel lähtuda.⁶ Keskuse esindaja selgitas, et keskuse arst ei ole teinud ettepanekut osadele kinni peetavatele isikutele täiendava toidukorra võimaldamiseks tervislikel põhjustel.

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse § 26⁷ lg 1 sätestab, et väljasaadetava toitlustamine korraldatakse vastavuses Eesti elanikkonna üldiste toitumistavade ja silmas pidades elutegevuseks vajalikku toidutarvet. Vastavalt rahvatervise seaduse § 8 lg 2 punktile 22 kehtestab sotsiaalminister toidunormid kinnipidamisasutustes. Selle alusel on sotsiaalminister andnud 31.12.2002 määruse nr 150 „Toidunormid kinnipidamisasutustes“. Siseministri määrusega kinnitatud keskuse sisekorraeeskirja §-s 16 nähakse ette keskuse päevakava, s.h toidukordade ajad.⁷ Selle kohaselt algab õhtusöök kell 18 ja hommikusöök kell 9. Sisekorraeeskirja § 17 lõike 1 järgi võib kinnipidamiskeskuse juhataja põhjendatud juhtudel lubada kirjaliku otsusega kinnipidamiskeskuse päevakavas erandeid.

Eeltoodust nähtub, et käesoleval ajal on toimumas kohtumenetlus, mille raames hindab kohus keskuses kinni peetavatele isikutele korraldatud toitlustuse piisavust, käsitledes muuhulgas küsimust, missugustest toidunormidest tuleb keskuses toitlustamisel lähtuda. Seetõttu ei pea õiguskantsler võimalikuks hetkel toidunormide küsimust täiendavalt käsitleda.

Järelekontrollkäigu raames selgus, et mitmed inimesed vajaksid täiendavat toidukorda tervislikel põhjustel, sest harvadest toidukordadest tingitud maoprobleeme korvatakse ravimitega. Nii keskuse arst kui keskuse juhataja pidasid võimalikuks kirjeldatud olukorras isikutele täiendava toidukorra võimaldamist. Seetõttu kordab õiguskantsler

⁶ Vt Tallinna Halduskohtu 09.10.2013 määrus asjas nr 3-13-1776.

⁷ Siseministri 27.07.2004 määrus nr 49 „Kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirja kehtestamine“.

vastavat soovitusi ning palub keskuse praktikas leida lahendus, kuidas arst keskuse ametnikke tervislikel põhjustel lisatoidukorra vajadusest teavitab.

Samuti palub õiguskantsler PPA peadirektoril kaaluda täiendavalt võimalust lisatoidukorra võimaldamiseks ka teistele väljasaadetavatele. Kuigi keskuse sisekorraeskiri näeb ette konkreetsed toidukordade ajad, võib olla võimalik, koostöös keskuse toitlustajaga, korraldada toitlustamine viisil, et sisekorraeskirjas ette nähtud õhtusöögi ajal korraldatakse toitlustamine nii, et väljasaadetavatele pakutakse lisaks põhitoidule midagi sellist, mida on võimalik hoida hilisemaks, ohustamata samas keskuse hügieeningimusi (nt pakendatud jogurt, puuvili, täiendavad leivaviilud vms).

Lisaks on õiguskantsler varasemate kontrollkäikude raames käsitlenud ka toitlustamisel kultuuriliste erinevuste ning isikute päritolu arvestamise vajadust, viidates muuhulgas sellekohastele Euroopa Nõukogu Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (CPT) seisukohtadele.⁸ Nagu eelpool mainitud, siis osad Sudaanist pärit varjupaigataotlejad tundsid, et keskuse toit on neile tavapärasest niivõrd erinev, et üks isik kirjeldas, et ta ei suutnud mõnikord ainuüksi toidu lõhna tõttu seda süüa. Seejuures mainiti, et köögiviljatoidud (kartul, porgand, peet) ei ole iseenesest neile võõrad, kuid valmistusviis erineb oluliselt. Samuti toodi esile kaunviljade osatähtsust nende köögis (nt hautatud põldoad). Seega ei pruugi peamised toidu komponendid erineda oluliselt Eestis kasutatavatest, kuid tähelepanu on võimalik pöörata erinevatele toiduvalmistusviisidele. Erinevate toitumistavade arvestamine eeldab keskuse toitlustajalt küll enam tähelepanu menüüde koostamisele, kuid see ei pruugi iseenesest muuta toidukorra maksumust kallimaks. Seoses asjaoluga, et väljasaatmiskeskus on kujundatud ümber välismaalaste kinnipidamiskeskuseks, mille ülesandeks on ka varjupaigataotlejate kinnipidamine, võib pidada tõenäoliseks, et toitlustamisel kultuuriliste eripärade arvestamise vajadus muutub üha aktuaalsemaks.

Eeltoodut arvestades teeb õiguskantsler PPA peadirektorile järgmised soovitusid:

- 1. Teavitada õiguskantslerit Terviseametiga toidunormide määratlemise küsimuses korraldatava ümarlaua toimumisest ning selle tulemustest.**
- 2. Võimaldada isikutele, kellel on vajalik tervislikel põhjustel sagedamini süüa, täiendav toidukord ning pöörduda selliste isikute väljaselgitamiseks keskuse arsti poole.**
- 3. Kaaluda võimalusi keskuse toitlustamise korraldamiseks viisil, et õhtusöögil antakse kinni peetavatele isikutele lisaks põhitoidule selline toidukomponent, mida on võimalik hoida hilisemaks (nt täiendavad leivaviilud, puuvili, pakendatud jogurt vms).**

⁸ Vt nt õiguskantsleri 22.10.2010 PPA väljasaatmiskeskusesse toimunud kontrollkäigu kokkuvõtte p 4.10, lk 38, kättesaadav:

http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaigu_kokkuvote_ppa_valjasaatmiskeskus_0.pdf. Õiguskantsler tegi PPA peadirektorile soovitusi arvestada väljasaatmiskeskuses toitlustamise korraldamisel enam väljasaadetavate toitumistavasid ning siseministrile soovitusi analüüsida seaduses toodud toitlustamise regulatsiooni ning algatada VSS § 26⁷ lõigete 1 ja 4 muutmise, et tagada väljasaadetavatele eritoidu võimaldamine keskuse poolt, kui see tuleneb isiku religioossetest veendumustest, ning võimalusel väljasaadetavate toitumistavade arvestamine.

4. Kaaluda meie kultuuriruumist väga erinevast piirkonnast pärinevate isikute kinni pidamise korral koostöös toitlustajaga võimalusi menüü mitmekesistamiseks viisil, mis võtaks enam arvesse erinevaid toitumistavasid ja -viise.

Õiguskantsler teeb siseministrile soovitusel võtta väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse ning keskuse sisekorraeeskirja ajakohastamisel arvesse käesolevas kokkuvõttes ning juba varasemates pöördumistes esitatud kaalutlusi erinevate toitumistavade arvestamise vajaduse ning toidukordade korralduse osas.

(4.3) Psühholoogiline nõustamine

Järelekontrollkäigu raames tõusetus küsimus keskuses psühholoogilise nõustamise osutamisest isikutele, kes ei kõnele ei eesti, vene ega inglise keelt. 03.06.2013 tegi õiguskantsler soovitusel tagada kinni peetavatele isikutele vajadusel psühholoogilise nõustamise teenuse osutamisel tõlkimine.

Keskuses käib kohal psühholoog, kes osutab psühholoogilise nõustamise teenust kinni peetavatele isikutele nii vene kui inglise keeles. Järelekontrollkäigu raames selgus vestlustest kinni peetavate isikutega, et vene ja inglise keelt kõnelevad kinni peetavad isikud on valdavalt teadlikud võimalusest pöörduda psühholoogi vastuvõtule ning selgitasid, et keskuse ametnikud teavitavad neid võimalusest vastuvõtule pöörduda. Intervjuudest selgus aga, et vene või inglise keelt mittevaldavad kinni peetavad isikud ei teadnud sellisest võimalusest (vietnami ja sudaani päritolu). Osad küsitletutest tundsid ka vajadust nõustamise järele. Nende seas oli isikuid, keda oli keskuses kinni peetud juba enam kui aasta; kahe isiku puhul oli tegemist varjupaigataotlejatega, kellest üks tundis kohest vajadust psühholoogilise nõustamise järele, teine pidas seda vajalikuks edaspidiselt.

Keskuse ametnikud selgitasid, et on uurinud keskuses teenust osutava psühholoogi käest tõlkimise teel teenuse osutamise kohta, kuid selgus, et kliinilise psühholoogi puhul on keeruline teenuse osutamine keelelise vahenduse kaudu. Seetõttu ei ole olnud võimalik vastavat õiguskantsleri soovitusel täita.

Õiguskantsler tänab keskuse ametnikke nende poolt astunud sammude eest, et uurida võimalusi vastava soovitusel täitmiseks. Välismaalaste kinnipidamiskeskuses psühholoogilise nõustamise osutamine on õiguskantsleri hinnangul väga vajalik. CPT on juhtinud tähelepanu sellele, et sellistes kinnipidamisasutustes viibivad isikud on iseäranis haavatavas olukorras, sest nende vaimset tervist võivad olla negatiivselt mõjutanud minevikus aset leidnud traumaatilised kogemused. Lisaks on nad teadmatutes oma tuleviku ning kinnipidamise kestuse osas ja viibivad väljaspool oma harjumuspärasest isiklikku ning kultuurilist keskkonda. Kõik need asjaolud võivad põhjustada isiku vaimse tervise halvenemist ning soodustada depressiooni, ärevuse ning posttraumaatilise stressi

tekete või vastavate sümptomite ägenemist.⁹ Seetõttu on iseäranis haavatavas olukorras just varjupaigataotlejad, kes võivad olla kogunud tagakiusamist või väärkohtlemist ning kes on teadmatuses oma päritoluriiki tagasisaatmise osas. Samuti on vajalik pöörata kõrgendatud tähelepanu inimkaubanduse ohvritele, väga erineva kultuurilise taustaga inimestele ning pikka aega kinni peetud isikutele.

Keskuses psühholoogilise nõustamise teenuse osutaja selgitas õiguskantsleri nõunikule, et tõlgi vahendusel on nõustamine keerulisem, sest selle mõju ei ole nii vahetu ning inimene võib jätta osaliselt informatsiooni avaldamata, kui tõlk viibib juures. Psühholoog nentis siiski, et sellele vaatamata on võimalik psühholoogilist nõustamist osutada ka tõlgi vahendusel ning leidis, et minevikus traumaatilisi kogemusi läbielanud, samuti võõrasse kultuuriruumi sattunud ning keskuses igapäevaselt keelelises isolatsioonis olevad inimesed vajaksid sellist teenust, isegi kui selleks on vajalik kaasata tõlk.

Õiguskantsler märgib, et on arusaadav, et keelelise vahenduse teel võib psühholoogiline nõustamine olla keerulisem ning on raskem saavutada inimesega vahetut kontakti. Siiski võib psühholoogiline nõustamine olla vajalik ka nende inimeste jaoks, kellega meie regioonis valdavalt kõneldavate võõrkeelte vahendusel vahetult suhelda ei ole võimalik. Seoses varjupaigataotlejate kinnipidamisega keskuses võib pidada tõenäoliseks, et vajadus psühholoogilise nõustamise järele isikutele, kellele seda keelelise vahendusega ei saa pakkuda, suureneb veelgi.

Eeltoodut arvestades teeb õiguskantsler PPA peadirektorile soovitus võimaldada keskuses kinni peetavatele isikutele psühholoogilise nõustamise teenust vajadusel tõlkimise abil.

(4.4) Ajasisustusvõimalused

Õiguskantsler tegi 03.06.2013 kontrollkäigu tulemusena PPA peadirektorile soovitusel kinni peetavatele isikutele pakutavate ajasisustusvõimaluste mitmekesistamiseks.

Vastuses kontrollkäigu soovitudele teatas siseminister, et kavas on vaba aja veetmise ruumides audio-video seadmete uuendamine ning arvutitöökohtade loomine.

Järelkontrollkäigu raames selgus, et ühe keskusesse tööle asunud ametniku tööülesanneteks on muuhulgas kinni peetavate isikute jaoks aktiivsete ajasisustusvõimaluste loomine. Selleks korraldatakse eesti keele õppimist, joonistustunde ning kavas on erinevad käelised tegevused, mille jaoks on PPA vahendid juba ka soetanud. Samuti kavandatakse projekti sportimisvõimaluste laiendamiseks.

Õiguskantsler tänab PPA-d kinni peetavate isikute jaoks aktiivsete ajasisustusvõimaluste loomiseks astunud sammude eest. Õiguskantsler peab nimetatud algatust väga oluliseks,

⁹ [19th General Report of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) \(1 August 2008-31 July 2009\)](#), p 90, lk 41. Vt ka nt [CPT raport Taani valitsusele 11.02-20.02.2008 toimunud visiidi kohta. CPT/Inf\(2008\)26, p 91.](#)

sest need pakuvad nii käelisi tegevusi kui ühiselt tegutsemise võimalust, mis lisaks mõtestatud ajaveetmisele aitavad loodetavasti kaasa ka isikute ärevuse vähenemisele ning pingeolukordade ennetamisele.

Õiguskantsler palub PPA peadirektoril teda teavitada, kuidas vastavad plaanid praktikas rakenduvad ning millal luuakse keskses arvutitöökohad ning kas ja kuidas võimaldatakse juurdepääs Internetile.

(5) Kokkuvõte

Kontrollkäigu tulemusena teeb õiguskantsler isikute põhiõiguste tagamiseks eelpool toodud soovitused Politsei- ja Piirivalveameti peadirektorile ja siseministrile.